

3. Ліщинський І. О. Концептуальний мейнстрим регіонального зростання. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2018. Вип. 6 (18). С. 46–50.
4. Cohesion policy 2021-2027 outcome of programming. URL: <https://cohesiondata.ec.europa.eu/stories/s/d6tf-zqvc>
5. Лизун М.В. Випереджаюче економічне зростання: міжнародний та український аспекти : дис. ... к.е.н. : 08.00.02 / М.В. Лизун. – Тернопіль, 2007. – 207 с.
6. Лизун М.В. Моделі економічного зростання світової та української економіки. *Журнал європейської економіки*. Тернопіль. 2006. №2(5). С.161-170.
7. Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки / Постанова КМУ від 5 серпня 2020 р. № 695. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#n11>
8. Савельєв Є. В., Куриляк В. Є., Лизун М. В., Ліщинський І. О. Концепція «Вишеградська четвірка + Україна»: реальність і перспективи. *Вісник економічної науки України*. 2019. №1 (36).

Людмила ГАЛЮЛЬКО

студентка Західноукраїнського
національного університету

Науковий керівник: проф. Ірина ЗВАРИЧ

ФОРМУВАННЯ МАЙБУТНЬОЇ АРХІТЕКТУРИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ БЕЗПЕКИ

Безпека є основою для стабільного майбутнього. Архітектура європейської безпеки була вщент зруйнована повномасштабним вторгненням Росії в Україну 24 лютого 2022 року. Це вторгнення вплинуло не тільки на Україну, а і на інші країни, в тому числі і європейські. Польща, Литва, Латвія, Естонія, Фінляндія, Швеція та інші країни балтійського регіону, який також став напруженою точкою після початку повномасштабним вторгненням РФ в Україну.

Мета: дослідження впливу російсько-української війни на архітектуру європейської безпеки та аналіз перспектив безпеки європейського регіону в контексті української євроатлантичної інтеграції.

Для досягнення мети ми ставимо наступні завдання:

Аналіз кризи на коридорі Сувалки та литовської блокади російських товарів до Калінінградської області РФ.

Дослідження ситуації в Балтійському регіоні спричиненої вибухами газових ліній Північний потік-1, Північний потік-2 та ризиком щодо перебування Балтійського флоту РФ в Калінінграді.

Дослідження перспектив української євроатлантичної інтеграції та її вплив на безпеку європейського регіону.

Питання Калінінградської області стояло в 1990-х, на той момент РФ і Литва домовились про полегшену процедуру транзиту товарів, такий процес продовжувався до літа 2022. В червні Литва обмежила транзит певних товарів до Калінінградської області, а призупинила транзит 11 липня 2022 року, такі обмеження тривали декілька тижнів і закінчились після тиску ЄС на Литву. Незважаючи на це 4 квітня 2023 на кордоні Білорусі і Литви утворились черги з технікою наповненою російськими товарами. В той час Андрей Клімав, голова тимчасової комісії Ради Федерації з захисту суверенітету сказав, що якщо ЄС «не виправить ситуацію з блокадою, то це звільнить руки Росії вирішити це питання будь-якими шляхами». З такими заявами представники РФ неодноразово звертались до представників різних країн, з чого виходить, що це їх звична зовнішньополітична риторика. Вона є приводом підвищення тиску в окремих регіонах, таких як так званий коридор Сувалки, польсько-литовський кордон між Білоруссю і Калінінградською областю РФ, яка є дуже мілітаризованою. Регіон коридору також був територією, якої торкнулась імміграційна криза 2021, саме тому Польща і Литва підвищують оборону цього регіону, проводять там військові тренування та будують оборонні споруди.

Другим регіоном з високим тиском є загалом регіон Балтійського моря. Через недавні вибухи на газопроводах Північний потік-1, Північний потік-2 та присутність російського флоту та авіації в Калінінградській області. Станом на 26 квітня 2023 року декілька країн опублікували свої результати слідства. Шведське слідство вважає, що вибух був спричинений «групою осіб зв'язаних з державними структурами», якої саме країни не вказується через «несприятливі умови». Також свої результати слідства опублікували відповідні німецькі органи, які стверджують, що «напад на трубопроводи, ймовірно, здійснила група із шести осіб. Вони нібито використовували яхту, орендовану у польській фірмі, що належить українцям». Факт того, що саботаж на «Північних потоках» пройшов показує неможливість Росії його обороняти та вчергове нагадує про важливість Балтійського регіону для європейської безпеки. Окрім цього, Росія має амбіції на захоплення частини ще однієї країни – острову Готланд, що належить Швеції. Цей острів є найбільшим в Балтійському морі і дозволяє країні, в складі якої він є, мати контроль і охоплення Балтійського моря загалом. Російський президент неодноразово заявляв про важливість балтійського регіону для Росії, також цей факт доводить те, що російські винищувачі неодноразово були перехоплені в міжнародному повітряному

просторі та порушували повітряний простір Польщі, Естонії, Швеції та Фінляндії в період з 24.02.2022 по 26.04.2023, ймовірно, такі дії російської авіації були для розвідувальних цілей. Окрім порушень в повітряному просторі фіксувались також порушення і в морі, 17 червня 2022 року російський корабель порушив територіальні води Данії на північ від острова Дорнхольм, де в цей час проходив данський Фестиваль демократії. Останнє порушення є не тільки прагматичним, але і символічним, оскільки фактично, воно порушило спокій данської демократії. Усі ці порушення відбувались в період від початку повномасштабного вторгнення Росії до України, можливо, вони проводяться для залякування і «попередження», можливо і для розвідувальних цілей.

За словами Джона Кірбі, координатора стратегічної комунікації Ради з нацбезпеки США, український пріоритет зараз – відбити атаки Росії, тому зараз необхідно працювати над майбутнім українським контрнаступом. З іншого боку, генеральний секретар НАТО – Єнс Столтенберг 20 квітня 2023 року відвідав Київ та наголосив: "Гідне України місце - в НАТО", з цих слів, можна зрозуміти, що перспективи України в сфері євроатлантичної інтеграції доволі високі, єдиний нюанс – час. Україна не може стати членом НАТО перебуваючи в воєнному конфлікті, оскільки за статтею 5 Північноатлантичного договору, якщо одна країна-членка зазнала нападу, то інші члени альянсу зобов'язані прийти на допомогу. Оскільки НАТО не готове йти на воєнний конфлікт з РФ, то Україна не буде прийнята до складу Альянсу до перемоги у війні.

Висновок. З початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну архітектура європейської безпеки була знищена, оскільки постраждала не тільки Україна, а й країни Європейського Союзу. Численні порушення повітряного простору та територіальних вод країн членкинь-ЄС показують подальші наміри Росії та її плани, які вона мала б реалізувати при умові успішного вторгнення в Україну. Українська євроінтеграція є ключовою умовою безпеки в європейському регіоні, адже залишаючись позаблоковою Україна вчергове стане мішенню російської агресії та, фактично, стане «брамою» Росії для наступу на інші європейські країни – Польщу, Фінляндію, Швецію, Литву, Латвію чи Естонію.

Список використаних джерел:

1. *О.С. Полторацький, Архітектура європейської безпеки в контексті формування сучасного трансатлантичного безпекового простору – 2011. 4 с. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/47581/08-Poltoratskyu.pdf?sequence=1>*
2. *Adomas Abromaitis, Suwalki Gap: The Lithuanian Nightmare URL: <https://moderndiplomacy.eu/2023/04/07/suwalki-gap-the-lithuanian-nightmare/>*
3. *Катерина Мола, Готланд наш! навіщо росіянам шведський острів і чому вони вважають його своїм. URL: https://lb.ua/society/2022/12/24/540006_gotland_nash_navishcho_rosiyanam.html*